

KUML

1965

KUML

ÅRBOG FOR JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB

1965

With Summaries in English

JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB SATTE DETTE KUML FOR
HOLGER FRIIS
PÅ 75-ÅRS DAGEN DEN 15. OKTOBER 1966

UNIVERSITETSFORLAGET I ÅRHUS
1966

Omslag:

Øskenflaske fra Tovstrup, Hind hrd.

Redaktion:

OLE KLINDT-JENSEN OG POUL KJÆRUM

Copyright 1966

by

Jysk Arkæologisk Selskab

Printed in Denmark
by
Aarhus Stiftsbogtrykkerie A/S

INDHOLD

<i>Bjørn Stürup</i> : En jordgrav fra tidlig-neolitisk tid	13
<i>Jørgen Jensen</i> : Ulbjerg-graven. Begyndelsen af den ældre jernalder i Jylland	23
<i>Søren H. Andersen</i> og <i>Claus Malmros</i> : Norslund. En kystboplads fra ældre stenalder	35
<i>Niels Abrahamsen</i> : Arkæomagnetisme og jernalderslagge	115
<i>Geoffrey Bibby</i> : Arabiens arkæologi	133
<i>Lennart Edelberg</i> : Nuristanske sølvpokaler	153
Jysk Arkæologisk Selskab	202

CONTENTS

<i>Bjørn Stürup</i> : A New Earth-grave from the Early Neolithic Period	21
<i>Jørgen Jensen</i> : The Beginning of the Early Iron Age in Jutland	31
<i>Søren H. Andersen</i> and <i>Claus Malmros</i> : Norslund – A Coastal Settlement from the Old Stone Age	110
<i>Niels Abrahamsen</i> : Archaeo-magnetism and Iron-Age Slags	131
<i>Geoffrey Bibby</i> : Arabian Gulf Archeology	144
<i>Lennart Edelberg</i> : Silver Cups of Nuristan	193

JOHANNES BRØNDSTED

AF OLE KLINDT-JENSEN

Johannes Brøndsted gav Jysk Arkæologisk Selskab sin helhjertede støtte. Lige fra stiftelsen deltog han aktivt i det. Ikke uden grund søgte man hans råd, for med talent og friskhed havde han sat så meget i gang: Acta Archaeologica blev under hans lederskab til et førende tidsskrift. Undervisningen i forhistorisk arkæologi indledte han inspirerende i 1930. 1941 blev han den første professor i faget ved Københavns universitet. Indtil da havde han virket ihærdigt for Nationalmuseet, også for dets fornyede skikkelse, og vendte tilbage i 1951 som leder, blev i 1958 den første rigsantikvar.

Nybrud var meget af dette, men det følte selvfølgelig for hans personlighed. Han var den naturlige og elegante vært ved Nationalmuseets jubilæum 1957 og kunne både fortælle om 150 indholdsrige år og pege på de sidste nyvindinger med fremtidsperspektiv.

Kendtest blev Brøndsted som skribent og forsker. Han mestrede kunsten at skrive klart og tiltrækkende. I sin ungdom foretog han indgående studier over vikingetidens ornamentik, som gav ham doktorgraden i 1920 (bogen kom udvidet på engelsk i 1924 med titlen *Early English Ornament*). Siden har han både skrevet videnskabelige og livfulde bøger om vikingetiden og videreført sine synspunkter.

Hele det storslåede fundstof fra vor oldtid gav han en bred, letlæst sammenfatning i »Danmarks Oldtid« I–III, 1938–40, der nu oplever 3. udgave. Det var en bedrift, for han samlede al vor spredte specialviden i en stor skildring af vor tidlige mangetusindårige historie. Hvor stort stoffet er nu kan bedst bedømmes ved at sammenligne med Worsaaes bog af samme navn fra 1943 og Sophus Müllers »Vor Oldtid« fra 1897. Alle er båret af samme ildhu for emnet og alle har ført til videre forskning.

Johannes Brøndsted døde den 16. november 1965. Han efterlader et savn for dansk arkæologi. I dens mangfoldighed tog han del. Han førte den frem. Hans stil var velafvejet og varmt veltalende. På lysende måde forenede han djærv danskhed med forfinet klassicisme. Han havde den sikkerhed, som dyb slægtsbaggrund giver, og han talte gerne om sit barndomshjem og sine oldeforældres, men ikke mindre livligt om de tidlige samfund, der blev omformet gennem årtusinders samliv med landets natur, og som blev forudsætningen også for hans egen slægt.

JOHANNES BRØNDSTED

Johannes Brøndsted gave the Jutland Archaeological Society his whole-hearted support and was an active participant from its inauguration. With due reason his advice was sought, for his talent and energy had been applied to so many ventures: *Acta Archaeologica* became, under his direction, a leading journal. He began an inspired teaching of archaeology in 1930 and in 1941 became the first professor of archaeology at Copenhagen University. Until then he had worked for the National Museum, also for its new image, and returned in 1951 as Director, to become the first Rigsantikvar in 1958.

Much of this was new ground, but it seemed natural to his personality. He was the obvious and elegant host at the National Museum's Anniversary in 1957 and could both describe 150 eventful years and point to the most recent advances with a vision of the future.

Brøndsted was best known as a writer and scholar. He mastered the art of writing clearly and interestingly. In his youth, he made penetrating studies of art in the Viking period—a study which earned him his doctorate in 1920 (published in an enlarged version in English in 1924 with the title 'Early English Ornament'). Since then he has written erudite and lively books on the Vikings developing his ideas.

The vast material of Danish antiquity was collected by him in a comprehensive and easily read work—'Danmarks Oldtid' I–III, 1938–40, which is now in its 3rd edition. It was a great achievement to collect all this dispersed information in a great depiction of our early history. How large a material this is, can best be appreciated by comparing it with Worsaae's book of the same name from 1843 and Sophus Müllers 'Vor Oldtid' from 1897. All three are imbued with the same enthusiasm and have given rise to further studies.

Johannes Brøndsted died on 16th November, 1965, leaving a gap in Danish archaeology, of which he took so important a part. His style was both measured and warmly eloquent. He was a brilliant combination of a genuine Dane and a learned classicist. He had the assuredness borne of a deep family background and spoke often of his childhood home and of his grandparents', but not less vividly of the early communities, transformed through thousands of years of contact with the Danish countryside, which was the background also for his own family.

Ole Klindt-Jensen.